

1909
N:o 8

**HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
◇ ◇ ◇ VEISTOA ◇ ◇ ◇
TAIDETEOLLISUUTTA**

8:s
vuosikerta

Suurin valikoima
Taideteollisuusesineitä
kuparista, messingistä,
bronsista, raudasta,
kristallista, porsliinista
ja fajansista
G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
== HELSINGISSÄ ==

TOIMITUS:
EINO SCHRODERUS, TYYNE KOLINEN, y. m.
Toimituspaikka ja konttori: Huvilakatu 5,
puh. 6 44, avoinna 4-6 i. p. — Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.
Kotitaiteen Ilmoitustoimisto: Fredrikink. 39,
puh. 30 82. — Tilaushinta 9 mk. — Ilmes-
tyy 12 num. vuodessa vähintään 30 kuva-
liitteen seuraamana

5 Herman Lindell 5
ERITYISLIIKE
Taiteilija- ja
piirustusaineita
5 I. Henrikink. 5
5 HELSINKI 5

Hietalahden Osakeyhtiö
Helsingissä Hietalahden rannan ja
Nuoranpunojankadun kulmassa
Puhelimet 48 ja 511.

— — — — —

Koriste ja verhoilupajat.
Mattoja, Uufimia, Rautasänkyjä,
Korihuonekaluja, y. m.

— — — — —

Huonekalu-näyttely Aleksanterink. 13.
Lundqvistin liikepalatsissa.
Puhelin 37 84.

S. WUORIO ♦ ♦ ♦ ♦ ♦
Unioninkatu 30 ♦ ♦ HELSINKI

**MAALARILIIKE JA
TAPETTIKAUPPA**

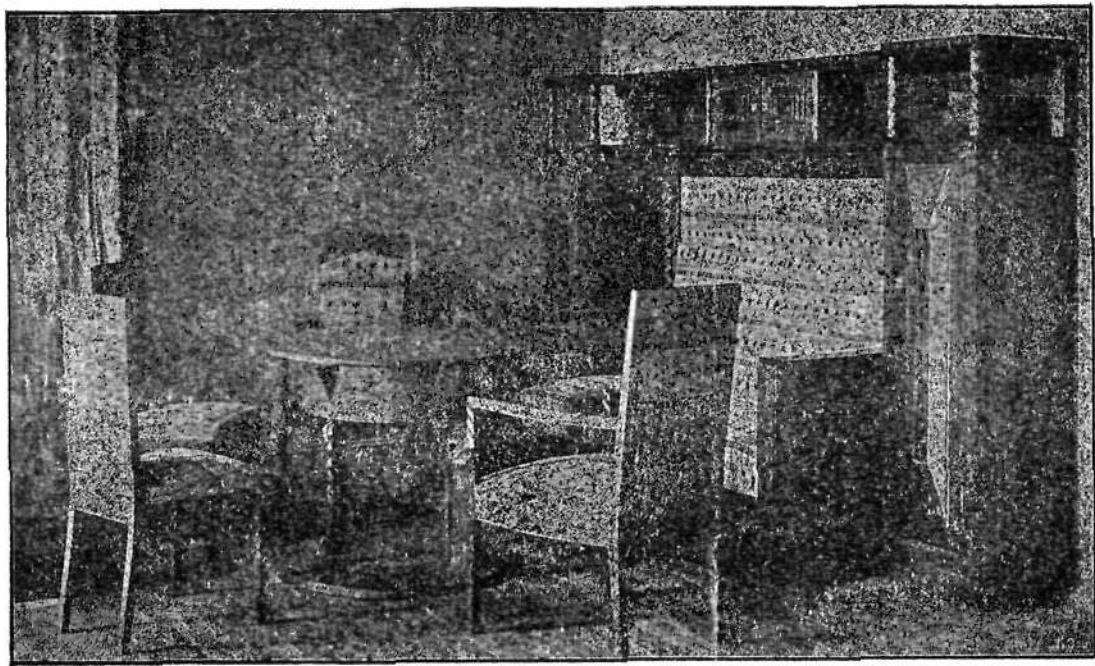
Helsingin Sementti & Asfalttiliike

tekee asfaltti-, sementti- ja rautabetonitöitä.

== Täydellisiä kustannusarvioita maksutta. ==

Tehtaankatu 22. Puhelin 40 03.

R. MELLIN
KULTASEPPÄ
Valmistaa kaikellaista
kulta- ja hopeasepäntöitä.

N. BOMAN'IN
Höyrypuusepäntehtä
= TURKU. =

Näyttelyhuoneistot:

HELSINGISSÄ: Mikokatu 4.
TURUSSA: Linnankatu 47.
VIIPURISSA: Katarinankatu 6.
PIETARISSA: Nadeschdinskaja 17.
MOSKOVASSA: Petroffka 10.

Tehtaat:
TURUSSA ja KUOPIOSSA.

RICHARD HALL

MRS CORBY FOX
NEW-YORK.

TÄMÄN SYKSYN TAIDENÄYTTELYT.

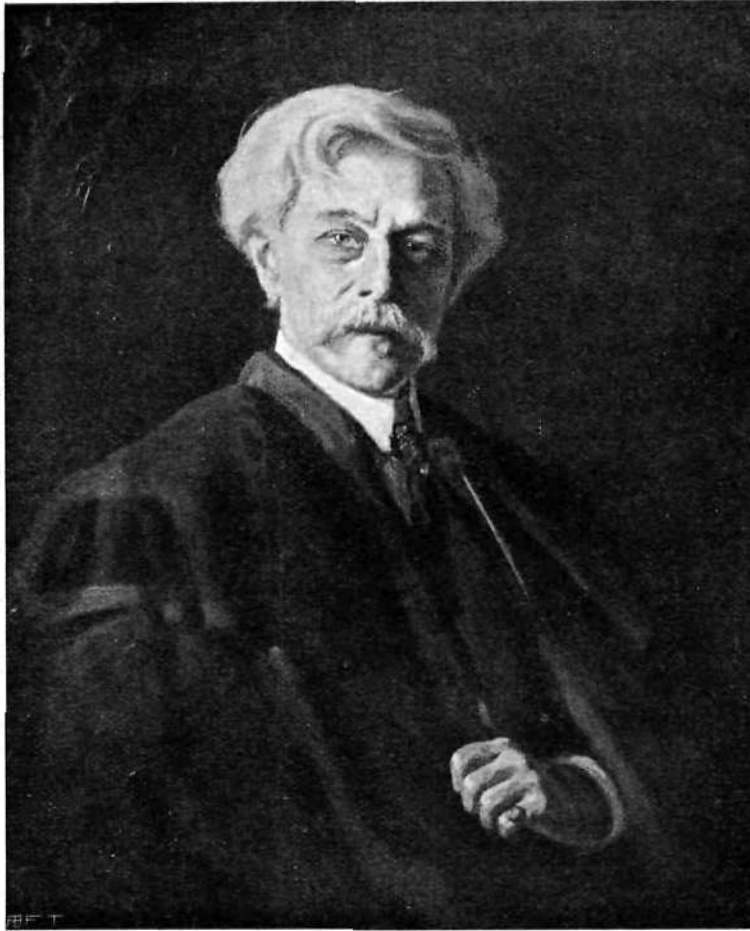
Taide-elämämme on viime aikana — ja nimenomaan juuri tämän vuoden aikoina — huomattavasti vilkastunut. Siitä saamme etupäässä kiittää Taiteellista asioimistoa, joka pitkin vuotta on pannut toimeen näyttelyjä toinen toisensa jälkeen. Mutta muitakin taidenäyttelyjä on ollut useita, kuten Munchin, Gallén-Kallelan, Tanskalaisien taiteilijain, Hausenin y. m.

Se on meidän oloissamme jo sangen ilahduttavaa. Vaikka silti ei suinkaan voi sanoa että nämä näyttelyt yleisön puolelta ovat saaneet osaksensa sitä kannatusta, jota ovat ansainneet. Miten oli Gallén-Kallelan näyttelyn? Ainoastaan kourallinen katsojia, kun Budapestissa samaisessa näyttelyssä kävi tuhansittain ihmisiä. Mutta toivokaamme että meilläkin kerran — ja taidenäyttelyjenkin kautta — kehittyä taidetta ymmärtävä yleisö.

Tämän syksyisistä näyttelyistä muutama sana.

Harald-Gallénilla oli kevättalvella näytteillä pieni valikoima maalauksia Taiteellisen asioimiston huoneustossa, joista aikanaan tässäkin lehdessä teimme selkoa. Vaikka näistä teoksista, joista suurimman osan muodostivat harjoitelmat, ei voinutkaan saada täydellistä kuvaa Harald-Gallénin taiteilijaluonteesta, niin herättivät kuitenkin heti ensi silmäyksellä huomiota muutamat piirteet: erinomaisen joustava sivehtimen käyttö, mitä erilaaisimmille, raffineeratuimmille värisovitteluille altis silmä ja luonnon vienoimpien tunnelmien herkkä havaitseminen.

Näitä vaikutelmia vahvisti se taiteilijan tämän syksyinen yksityisnäyttely Ateneumissa. Mutta sitäpaitsi antoi se taiteilijasta paljon monipuolisemman ja täydellisemmän kuvan. Se luonnon tunnelma — asteikko, jota taiteilija esittää, osoitautui laajemmaksi, kuin mitä se silloin näytti olevan. Harald-Gallén maalaa vuorokauden kaik-

RICHARD HALL

MR DUFFIELD OSBORNE
NEW-YORK.

kia aikoja. Alkaen aamun ensi sarastuksesta aina yöhön saakka, jolloinka tähdet yksin tuikkivat. Mutta mieluummin maalaa hän hämärän hetkeä, jolloinka maiseman verhoo ikäänkuin salaperäisyyden harso: Syysilta, Aamunkoitto, Kuunousu, Iltatunnelma, Hämärä j. n. e. Sellaiset maalaukset — etsaukset vaikuttavat usein välittömästi niinkuin runo. Mutta lähellä on myöskin vaara vajota imelään pintapuolisuuteen. Ylipäänsä näytti taiteilija kuitenkin välttäneen tämän vaaran ja luoneen teoksia, joissa vallitsi erinomaisen ti-hennetty tunnelma. Mainitsen vaan etsaukset sellaiset kuten Kuutamo Carnacissa ja molemmat kuvat Loiren rannoilta. Yhtä onnistuneita eivät olleet kuvat Villa d'Esten lähiseudulta.

Mainitsemani kuvat ovat kaikki värietsauksia, mikä on Harald-Gallénin erikoisala; mutta myöskin öljymaalauksen joukossa oli monta etevää yö- ja iltakuvaa. Esim. Tähdet ja erittäinkin Talviaamu Vannessa, joka on taiteilijan myöhäisempiä tuotteita. Siinä oli lumettoman talvivyön koleus erinomaisen hyvin saatu esille. Maalaus ostettiin Taideyhdistyksen kokoelmiin.

Mutta, kuten sanottu, taiteilijan paletti osottautui rikkaammaksi kuin mitä Libertyn näyttelystä saattoi

päittää. Ja Harald-Gallén, jonka mieluisin aika on kun värit ovat menettäneet terävimmän kirkkautensa ja käyneet himmeän hehkuviksi, saattaa myöskin luoda kuvia, jotka ovat ikäänkuin upotettuja auringonvaloon. Niitä ei ollut monta — muistaakseni vaan kolmisen kappaletta, joista yksi oli etsaus — mutta ne olivat omiansa kiinnittämään katsojan huomiota. Varsinkin maalaus Marabout Abd-el-Kaden. Kalju kallio, jolla valkea temppele, jonka päivänpuoleinen sivu hehkuu keltasenruskeana. Erittäin etevästi olivat tässä maalauksessa valo- ja varjopuolet maalatut ja itse maaperä, jolta temppele kohoaa. Toivottavasti ei taiteilija vastakaan ummista silmiänsä tällaisilta päivänvaloa säteileviltä maisemilta, sillä ne muodostavat terveellisen vastapainon hänen vienotunnelmallisille hämykuvillensa ja estävät häntä vajoamasta pintapuoliseen sentimentaalisuuteen. Äsken mainitsemani maalaus ja Bar-el-Beyda osottavat että Harald-Gallén pystyy liikkumaan tälläkin alalla, mikä on ilolla merkittävä.

Tahdon vielä mainita erään ryhmän maalauksia, jotka näyttelyssä ehdottomasti herättivät katsojan huomiota.

Jo Harald-Gallénin pienestä näyttelystä kevät-

talvella, huomasi taiteilijan rakastavan outoja, rafineerattuja värisointuja. Varsinkin violetin ja hopeanharmaan yhtymiä. Taiteilijan äskeisessä näyttelyssä oli monta sellaista maalausta, joiden joukossa Kergallenin laakso oli todellinen helmi, vaikka monta muutakin voisi mainita. Mutta erittäinkin pienissä harjoitelmissaan antaa Harald-Gallén vapaan vallan tälle omituiselle väri-ilolleen. Mainitsen erityisesti Ain-Sefra nimisen kuvan, jossa outo harmaa puna ja syvä sininen väri vierekkäin asetettuina yhtyvät hurmaavaksi värisoinnuksi. Nämä pienet väriharjoitelmat osottivat todellakin loppumattomasti pulppuilevaa mielikuvitusta, joka luo uusia ja yhä uusia värisointuja.

Olen etupäässä kuvannut Harald-Gallénin värejä. Ja väritaitelija hän ennenkaikkea onkin. Piirustajana on hän paljon heikompi. Hänen maalauksissaan tahtoi varsinkin nähdä voimakkaampaa ja miehekkäämpää muovailua. Mutta sen hän vielä ehtii saavuttaa. Sillä onhan hän vielä aivan nuori ja vasta taiteilijauransa alussa.

*

Näyttää melkein siltä kuin olisi *Ruokokoski* käyttänyt opiskeluaikaansa Saksassa etupäässä *varieteitten tutkimiseen*. Sillä lukuunottamatta muotokuvia ja muutamia maisemia esittivät hänen maalauksensa Taiteellisen asioimiston huoneustossa miltei yksinomaan enemmän tahi vähemmän alastomia varieteelaulajattaria tahi tanssijattaria.

Ja täytyy sanoa, että samoin kuin nämä aiheet teki myöskin taiteilijan tekotapa sangen epäsympaattisen vaikutuksen. Piirustus on useimmiten hyvin kankeata ja värit vaikuttavat monasti raa'oilta, varsinkin ilkeä aneliinipuna, joka myöskin taiteilijan viime kevätnäyttelyyn lähettämässä maalauksissa heti pisti silmään.

Mutta kuitenkin omaa taiteilija silminuhtävästi kykyä. Sillä kun hän oikein tahtoo, niin hän saa jotakin aikaan! Sitä osotti ennenkaikkea hänen oma muotokuvansa, joka on hyvin huolellisesti muovailtu; ja värit — vihreä ja punasenasruskea — ovat sopusointuiset. Myöskin suuri maalaus Kaksi maalaria oli luonteva, vaikkakin liian häntäisesti tehty.

Varieteekoista oli Harjoitus varieteessa paras.

Etualalla tanssiva alaston nainen on aika varmasti piirretty, mutta käsiin ja jalkoihin on taiteilija käyttänyt mainitsemaani aneliiniväriä. Varieteetanssijatar nimisessä maalauksessa on taiteilija käyttänyt harvinaisen valoisia ja kirkkaita värejä — ylipäänsä käyttää *Ruokokoski tummaa väriasteikkoa* — mutta piirustus on kovin kankeata. Sama vika, joka pistää silmään maalauksessa Työläiskansaa.

Maisemamaalauksia oli taiteilijalla näytteillä pari kolme. Niistä miellytti varsinkin *Merikuva*, jossa synkkä syksyinen meri on onnistuneesti kuvattu. Rantakuvassa tekivät värit hauskan vaikutuksen.

*

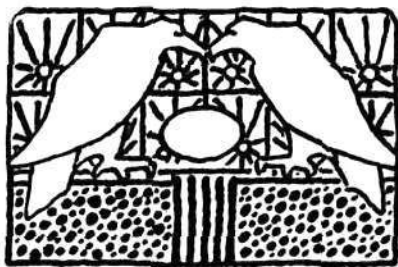
Richard Hallilla on Ritarihuoneen suuressa salissa ollut näytteillä muutama kymmenkunta muotokuvaa ynnä laatumaalausta.

Hallin taide on sitä laatua, että sen täytyy puhua suurelle yleisölle. Kaikki on kaunista ja sopusointuista. Silmä ei missään näe mitään loukkaavaa tahi edes erityisesti silmäänpistävää. Mallit ovat kauniita — tavallisesti naisia — puvut sopivat hyvin ja asennot ovat omiansa lisäämään viehätystä. Ja tekotapa on ranskalaisen siroa — tosin kokonansa epäpersoonallista — mutta omansa antamaan mitä edullisemmän kuvan kuvattavasta.

Tällainen taidehan tavallisesti menee yleisöön. Mutta ei ole mikään voimakas taiteilijapersoonallisuus se, jonka katse ei tunge pintaa kauvemmas. Me vaadimme taiteelta enemmän, kuin pelkkää ulkokuoren kuvaamista; me tahdomme että se ennenkaikkea paljastaisi meille kuvattavan sielun. Mutta luonnekuvaa ei Hall edes pyrikään antamaan kuvattavistaan henkilöistä. Ainoa millä hän elähyttää kiiltokuvakasvojaan on enemmän tahi vähemmän alleviivattu hymy. Mutta kun sen saman hymyilyn näkee miltei kaikissa kuvissa, niin — olkoon se kuvattu miten hyvästi tahansa — alkaa se jo jäykistyä stereotyyppilliseksi. Ja tyhjyys tuijottaa meitä vastaan komeitten kulta-kehysien keskeltä.

Mahdollisesti ei syy kuitenkaan ole yksin taiteilijan, vaan mallien, joilla ei ole sen enempää annettavaa.

L. Vennervirta.

RUOKASALIN KALUSTO

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
DAVID BLOMBERG.

TUKHOLMAN NÄYTTelyn TEKEMISTÄ VAIKUTELMISTA.

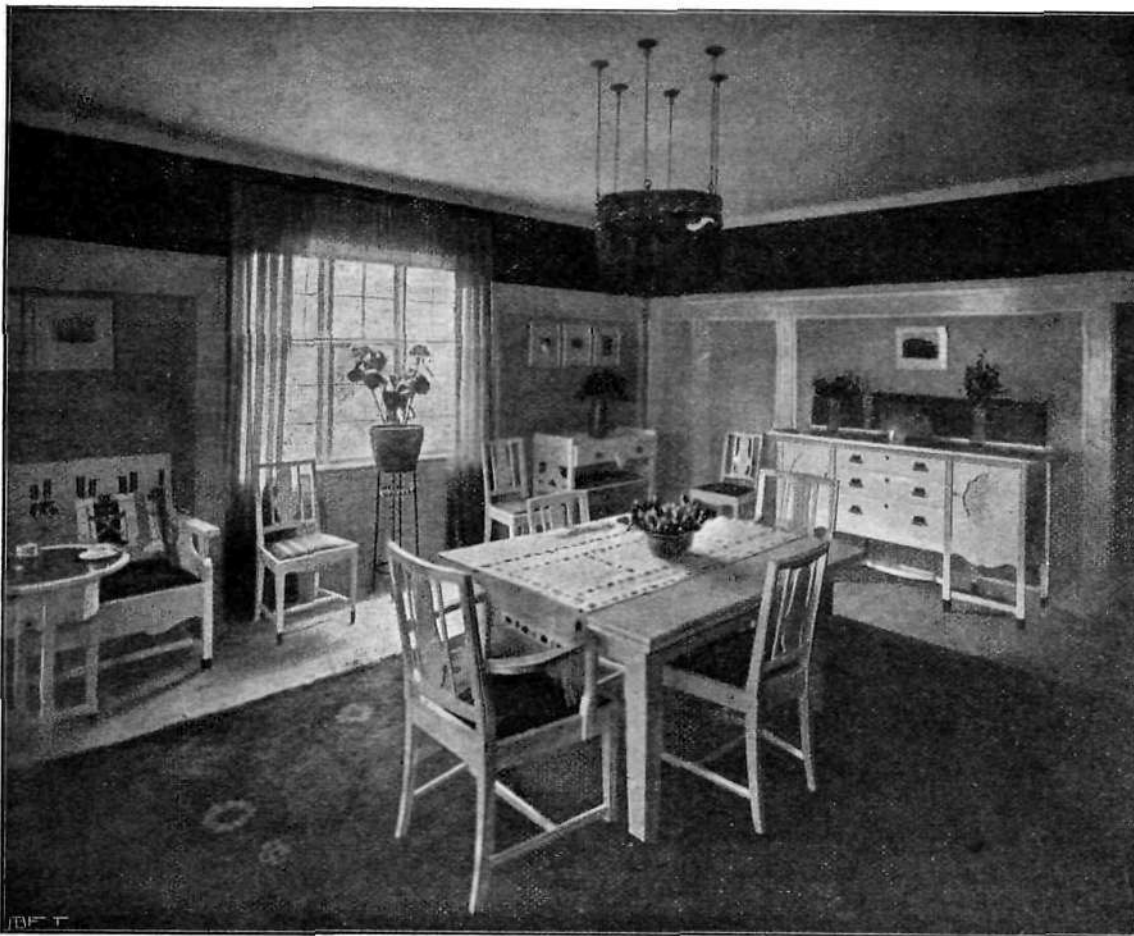
Kun nyt muistelee taaksepäin Tukholman taide-teollisuus- ja käsityönäyttelyn tekemää vaikutusta puhtaasti käytännölliseltä puolelta, vertailemalla meidän oloihimme, niin olisi näistä vaikutelmista etusijalla mainittava ruotsalaisten ammattitaito ja kätevyys niin hyvin kutomateollisuuden, kuin puunjalostuksen alalla. Edellisestä on tässä lehdessä jo aikaisemmin perin pohjin tehty selvää ja aijon nyt jälkimmäisestä mainita parilla sanalla.

Huonekaluteollisuuden alalla oli paljon ja monipuolista oppimista ja näkemistä ammattitaidosta sen kehittyneimmillä asteilla. Puu-upokkeiden teossa, puunvärjäyksessä sekä värien sovittamisessa, olivat ruotsalaiset kerrassaan taitureita.

Puunleikkauksessa sensijaan en voi sanoa nähneeni mitään erikoisemman jumalallista, mutta kentiesi kuitenkin mainitsemisen arvoista. Tällöin johtuu mieleeni A. B. Nordiska Kompaniet'in järjestämässä ruokasalissa löytyvä musta paneelifriisi, sekä arkit. Ferd. Bobergin, kreivi von Rosen'ille

sommittelema kaappi, (joka löytyy Nordiska Möbl. A.-B. järjestämässä herranhuoneessa) jonka mustanruskeat mahonkiovet ovat puuhunleikatuilla männynoksa-aiheilla ja kreivillisillä vaakunoilla koristetut. Tämän samaisen kaapin sisusta on läpeensä mitä hienoimmilla puu- ja osaksi metalliupokkeilla koristettu, jotka muodostavat kel-tasen ruskeaan vivahtavan väriyhtymän.

Puunjalostuksen alaan kuuluvana teknillisenä taitavuutena, ja joka tapauksessa tässä muistettaessa mainittava, oli eräs himmeäksi eli sanoin-sinko puolihimmeäksi maalattu valkoinen, norsunluuvärinen salonkikalusto. Leikkausten pohjapinnat ja osaksi itse leikkauksetkin oli ikäänkuin patineerattu ruskahtavalla luuhome-värillä. Tämä kalusto löytyi Stockholms stads Handverksförening'in järjestämissä huoneissa ja oli se Ragnar Östman'in piirtämä. Mainitsen tämän syystä, että meillä nykyään ei tällaista maalaustapaa paljon tunneta, eikä maalatut huonekalustot ylipäänsä ole suuressakaan arvossa, huolimatta siitä, että ne

RUOKASALIN KALUSTO
(BREVIKSVILLAN)

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
A. NORDENBORG.

ovat paljoka halvempia, ja voivat kilpailla hienouudessa kiillotettujen tai minkä muun värityksen kanssa hyvänsä.

Huomasin mielihyvääkseni, että meidän näyttelyssä vierailevat ammattitaitoiset kotiteollisuutta harrastavat maalaiset ottivat tästäkin maalaustavasta selvän. Tein tämän huomion nimittäin tangeratessani Kotiteollisuustarkastajan johtaman joukkion kanssa, joka käytti aikaansa perin pohjin tutustuakseen kaikkeen siihen, mikä oli oppimisen arvoista. Tulin siihen vakaumukseen, että he tulevat viemään mukanaan paljon tietoa ja taitoa kotimaahansa, enämpi kun kentiesi oletettiin kaan heille matkastipendejä jaettaessa. Ikävä tosiasia, että valtio meillä niin vähän uhraa varoja ammatillisen kehityksen hyväksi.

Huonekaluteollisuuden alalla vetää suurimman huomion puoleensa kolme mahtavaa toiminimeä: A. B. Nordiska Kompaniet, jonka työhuoneet ovat Nyköpingsissä, mutta itse pääliike sekä konttori Tukholmassa, Nordiska möbl. A.-B. sekä Myrstedt & Sterns A. B., molemmat Tukholmassa. Näillä kolmella toiminimellä lienee suunnilleen samanlainen vaikutusvalta maassaan tuotteittensa runsauteen nähden, ja melkein samaa on sanottava

työtaidollisessakin suhteessa. Aseman herrana tässä näyttelyssä on kentiesi kuitenkin mainittava A. B. Nordiska Kompaniet, joka menee edelle muista sekä loistossa, että tuotteittensa monipuolisuudessa. On nimittäin otettava huomioon, että päitsee päähallissa löytyvää huonekaluosastoa, oli tällä toiminimellä sisustettuna kokonainen huvila „Breviksvillan“ ja oli sillä siellä osa näyttelyn yksinkertaisemmista ja tarkoituksenmukaisemmista huonekalustoista. Päitsee näyttelyhallissa sijaitsevaa loistavaa salonkikalustoa, „praktisalong“iksi nimettyä osastoa, jossa sijaitsi Kotitaiteessa ennen mainittu arkit. Ferd. Bobergin komponeeraama seinäkudos (arvo Kr. 30,000) sekä erilaisia mahongista ja kullatusta puusta tehtyjä huonekalunäytteitä y. m. kallisarvoista rihkamaa saman miehen sommittelun mukaan, oli sillä siellä upeasti sisustettu ruokasali mustan ruskeasta mahongista. Seiniä verhosi samasta aineesta tehty seinäpaneli, sulkien kehyksiinsä sinivihreän vaateseinäverhon sekä kantaen laellaan ennenmainitsemaamme orneerausensa puolesta gotiikkaan vivahtavaa veistettyä puista köynnösfriisiä. Huonekalusto on tyylinsä puolesta niinkuin melkein poikkeuksetta kaikki muutkin huomattavammat kalustot, ruotsa-

MAKUuhuoneen kalustoa

MYRSTEDT & STERNS A.-B.
O. ROTHWEILER.

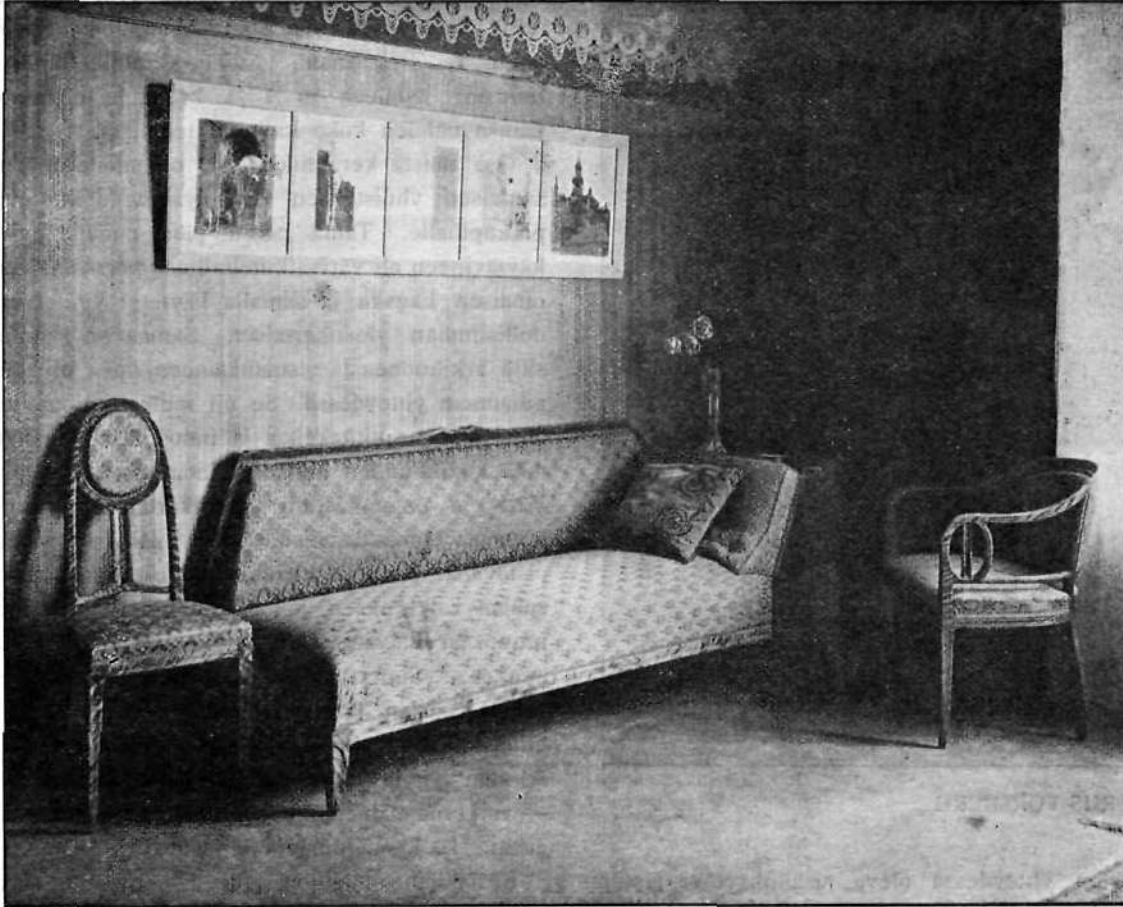
laiseen barokkityyliin kallistuvaa, joka saa selvi-tyksensä siitä, että tämä suunta on rakennus-alallakin pitänyt sitkeästi puoliaan kaikkea modernia vastaan. Ruotsalainen ylimystö tahtoo kaikella alalla pysyä kiinni vanhoissa traditiooneissaan ja uneksia suuruudestaan ja loistostaan, pyrkien näyttämään ulospäin niin mahtavalta ja kunnianarvoisalta kuin mahdollista. Niinpä on huonekalustokin mahtavan aristokraattista, loisteliasta ja raskaisiin muotoihin soveltuva. Mitään särmiä ei harrasteta, ei mitään turhaa köykäisyyttä, joka voisi näyttää kevytmieliseltä. Massat on jaettu tasaisesti, ääriviivat kulkevat tasaisissa joustavissa kaarissa. Väri mahonginpunasta enimmäkseen, sekä myöskin ruskeaa tammea, joko tummempaa tai vaaleampaa. Ei mikään ole liian uuden uutukaista muodoissaan, kaikki tyytyvät seuraamaan vissejä muotomääräyksiä, niinhyvin väreihin kuin tarkoitukseen nähden. Mieluimmin oikeastaan tahtoisin sanoa, että tarkoituksenmukaisuus ei ruotsalaisilla ole lainkaan vielä herännyt, mitä huonekalusisustukseen tulee. Siihen johtopäätökseen tulee tarkastaessaan esimerkiksi ruokasalin kalustoja, joihin kuuluu melkein poikkeuksetta suuri kaappi, joka on tavallisilla hyllylaitteilla va-

rustettu sekä suurilla raskailla ovilla. Tällaiset ovet ovat tietystikin epämukavat niin vilkasliikkeeseen paikkaan kuin ruokasalin kalustokaappi on. Samoissa huoneissa löytyy sitten vielä toinenkin kaappi samoilla ulottuvaisuuksilla muuten, paitsi korkeuden suhteen. Tämä vastanee meillä käytettyä tarjoilupöytää.

Toisena tämän firman huomatuimmista huonekalustoista on mainittava kallisarvoisesta jakarandapuusta tehty herranhuoneen kalusto. Puulaji punasenuovikasta mustaa puuta. Huonekalusto teki pääasiassa vaan loisteliaan vaikutuksen, puuhun leikattuine listoituksineen. Hinta oli Kr. 17,200 ihan täydellisenä ja äskenmainittu ruokasalinkalusto maksoi 16,000 ja ilman veistettyä puista panelifriisiä 12,610 Kr.

Samassa ryhmässä oli tällä toiminimellä vielä kolmaskin upeasti sisustettu huone, arkipäiväsalonki (hvardagssalong). Jätän sen lähemmän selvittelyn.

Joudumme sitten järjestyksessä katselemaan O. Y. Nordisha Kompaniet'in huonekaluvalmisteita. Eihän niistäkään ole työn puolesta muuta kuin hyvää sanottavana. Ensimmäisenä on vastassamme punaseksi kiillotettu mahonkinen her-

MAKUUHUONEEN KALUSTOA

MYRSTEDT & STERNS A.-B.
O. ROTHWEILER.

ranhuoneen kalusto. Se on hyvin harmooninen kaikessa suhteessa ja on kiitoksella mainittava, että se on verrattain tyyri muodoissaan ja tuntuu jotakuinkin kodikkaalta takkasovitteluineen. Huonekaluston on piirustanut Ragnar Östman, joka oli yksi huomattavimpia näitten tehtaitten piirtäjistä huonekaluteollisuuden alalla. Kuulin mainittavan, että tämä kalusto olisi lunastettu tänne Suomeen 8,000 Kr. kauppahinnalla. Tässä samassa huoneessa sijaitsee tuo ennen mainittu kallisarvoinen von Rosen'in vaakunoilla varustettu kaappi ja on se luettelossa nimitetty nimellä „Konstskåp“, todellakin perin sattuva nimitys niin konstikkaalle laitteelle. Tämä samainen kaappi oli v. 1900 Pariisin näyttelyssä. Sen alkuperäisenä hintana lienee ollut noin 20,000 kr., mutta kun kreivi, jolle se oli tarkoitettu, ei kyennyt lunastamaan sitä tuosta huikasta summasta, on kaapin hinta nyt laskenut 16,000 kr. Valitettava asiahan on ettei Kotitaide ole tilaisuudessa kuvallisesti julkaisemaan tätä huonekalustoa, joka on näyttelyn yksi kaikkein parhaimmista.

Myrstedt & Sterns O. Y. huonekaluista olemme tässä tilaisuudessa julkaisemaan visapuisen makuu-

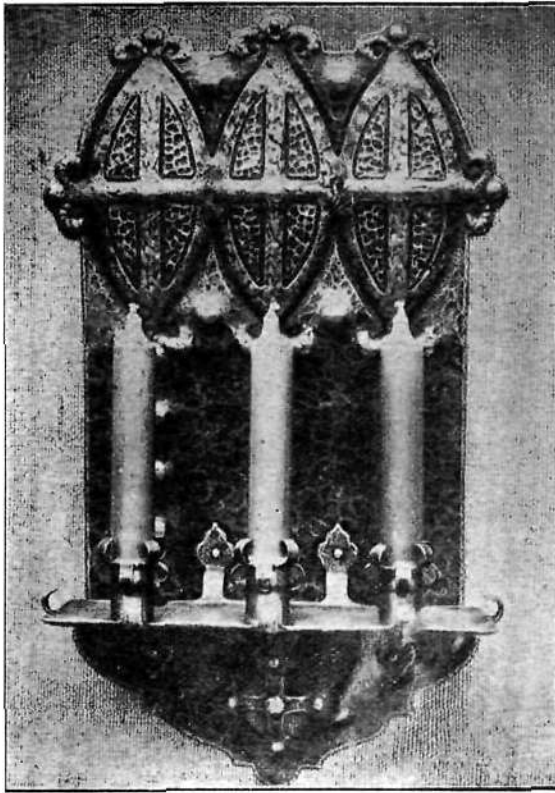
huonekaluston mustilla upokkeilla; puu ja puuväri kauniit, loput näkee kuvista.

Olisimme mieluummin julkaisseet tämän saman tehtaan valmistaman ruokasalin kaluston hienoksi puleeratusta unkarilaisesta lehmuksesta, mutta emme ole siihen myöskään tilaisuudessa. Tämä ruokasalin kalusto (O. Rothweilerin kompp.) poikkeaa Ruotsissa käytetystä tyylistä siinä, että talouskaappi ei ole niinkuin yleensä, tuollainen suuri, jyrkä ja korkea kaksiovinen kaappi, vaan on siinä sivuilla kaksi siroa korkeampaa kaappia ja keskustassa matalampi kaksiosainen kaappi, jonka yläpuolella on avonainen, pöydäksi levenevä ala, jommoisia tyyppejä meillä usein käytetään.

Sitten oli vielä samalta toiminimeltä ja saman miehen kynästä lähteneenä arkihuone, rikkailla leikkauksilla, tummasta mahongista kauniine kirjoituspöytäsovituksineen, sekä platanpuinen salonki flyygeleineen.

Viimeisenä näistä huoneista on halli, ammoniakilla tummanruskeaksi poltettuine huonekaluineen. Tässä huoneessa olevan paratiisifriisin oli taiteilija T. Strindberg sommitellut ja maalannut.

Mieliin painettava on myöskin tämän huo-

PETRUS FORSBERG

neuston yhteydessä oleva sisäänkäytävä ja läpikulkuhuoneet, joissa seinät oli verhottu keino-tekoisella marmorilla, armit'illa, joka valmiiksi ylös-pantuna suoritettiin 15 kr. m². Työn suoritti Rich. Sundell. Kovin kaunista sellaisessa paikassa, missä ei tarvita suurta murtumiskestä-vyyttä, eikä ole ilmanvaikutukselle alttiina.

Olisi vielä paljon muitakin yksityiskohtaisesti mainittavia huonekaluryhmiä eri näytteillepani-joilta, mutta kun en ole tilaisuudessa kuvilla valaisemaan näitten pienempien tehtaitten tuotteita, katson parhaimmaksi luopua siitä. Toisekseen ei Kotitaiteen lukijat tarvitse tätä yksityisluetteloa enää näin näyttelyn päätyttyä.

Tahdon ainoastaan vielä muutamain sanoin mainita tämän näyttelyn yhteydessä ilmenneistä käsi-teollisuuden tuotteista, joita voidaan vertailla meillä löytyviin samanlaisiin, ja samalla muistuttaa sel-laisia, joita meiltä kaupassa melkein tykkäänään puuttuu ostajapiirin vähyyden, tai muiden olosuh-teiden vaikutuksesta.

Niiden joukkoon on muiden muassa laskettava keramiikkiteollisuus, jota meillä tosin yksi ja toinen amatööri harjoittaa, mutta jotka vielä eivät ole saaneet suurta yleisöä liikkeelle.

Ruotsissa on näitä töitä edistämässä yhdistys „Föreningen för Svensk hemslöjd“, joka on hank-kinut malleja ja niitä sitten levitellyt yksityisille ammatin harjoittajille. Näistä mainitsen Josefine

Björnbergin St. Mellbystä, jonka työt on suori-tettu yhdistyksen mallien mukaan, jotka on piir-tänyt T. Zickerman. Näitä keramiikkitöitä sai lunastaa itselleen jo 1 1/2 kr:lla, ja olivat hin-taansa nähden koko kauniita tekeleitä.

Osa näistä keramiikkitöistä oli sijoitettu tämän samaisen yhdistyksen näyttelyalueelle kuuluvalla pikkupihalle. Tämä pikku piha puisine pylväs-käytävineen oli värivaikutelmiltaan kerrssaan erin-omaisen hauska ja samalla käytetyt keinot mah-dollisimman yksinkertaiset. Samaa on sanottava siitä arkihuoneesta sisustuksineen, joka oli tämän pihamaan yhteydessä. Se oli melkein ainoa, jossa oli jotakin omintakeista ja innostuksen synnyttä-mää kodikkuuden henkeä, ainoa missä oli lämpöä. Väri- ja muotokästellä yksinkertaisen vaatima-tonta ja tarkoituksellisuutta joka paikassa silmiin-pistäväänä. Teki keskiaikaisen luostarimunkin työ-suojan vaikutuksen, johon kumminkin oli sekaan-tunut tarvittavassa määrässä uuden aikaisuuden henkeä. Suuri valkea kalkkikivitakka, jossa skitsin tapaan muovaeltu vuolukiviornamentti, ja huonekalusto vihreänruskeaksi värjättyä tammea, ikkunat lyijyglasitettu ja osaksi poltetuissa väreissä — vaikutus erinomainen. Huone ja pihamaa olivat arkkite. L. I. Wahlmanin järjestämiä.

Epäjalosten metallien taiteelliseen asuun pakot-tajina mainitsen ensimmäisellä sijalla Petrus Fors-bergin, joka oli samalla ammattitaitoisin. Hän sai raudan kääntymään teknillisesti hämmästyttä-viin muotoihin. Hänellä oli myöskin taitoa saada

PETRUS FORSBERG

rauta vissillä rasva-aineilla kyllästetyksi ilman happea vastustavaksi, saada ruostumisvaara torjuttuksi. Piti sen tietystikin salaisuutenaan; sehän oli samalla hänen valtinaan. Niinpä pitikin hän muiden tekniikkaa tässä suhteessa diletanttimaisena omaansa verrattuna.

Töiden taiteellisuudesta puhuttaessa on sitten mainittava Olga Lannerin metallipakotustyöt, joista julkaisemme pari kuvaa, ja sitten Nord. Kompp. yhtiön luovan kyvyn Tidstrandin kompponeerukset.

Hienoimmista hopeatyöntekijöistä ei kukaan ollut paljon toistaan etevämpi.

Mainittava on vielä taiteilija Karl Millesin muovailemat ja Herman Bergmanin taidevalimon valamat pronssiset valtavan kauniit leijonat.

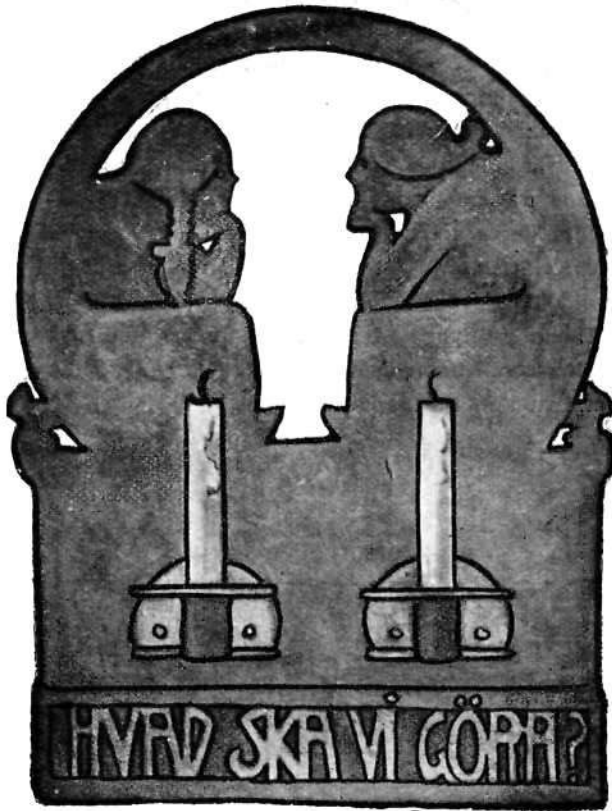
On mainittava myöskin näyttelyn kupoolihallissa olevat erittäin kauniit kristallituotteet, hiotuine särmineen ja kauniine väreineen. Jonkunlaisena uutuutena on mainittava kristalliset pöytälamput, jotka tietystikään eivät koskaan voi tulla juuri yleisempään käytäntöön, vaan ovat ainoastaan jonkinlaisena omituisuutena.

Tähän päättäneekin eniten huomiota puoleensa vetävät teollisuudenhaarat tässä näyttelyssä, jotka kuuluvat kotitaiteen puitteisiin.

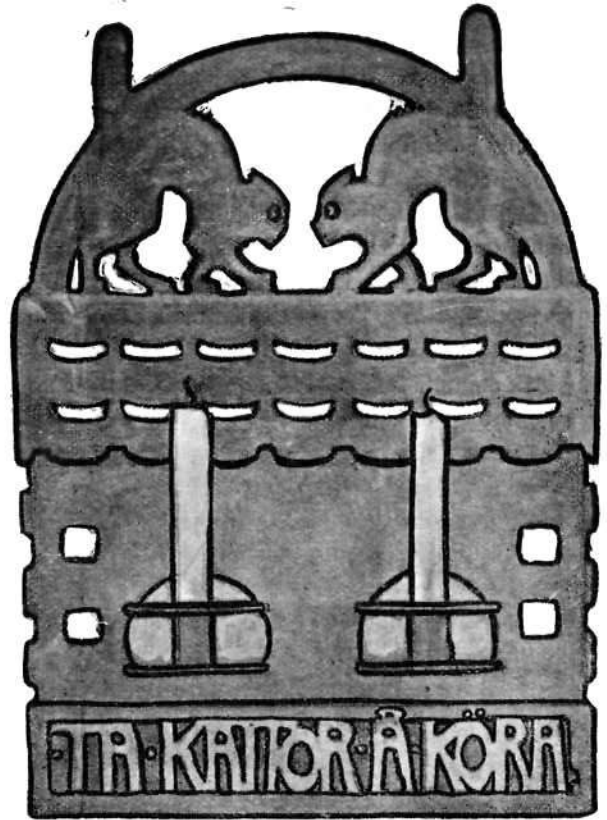
E. S—rus.

PETRUS FORSBERG
TUKHOLMA.

OLGA LANNER
MANGNSKOG.

TUKHOLMAN NÄYTTELYSTÄ.

RAUDAN JA TERÄKSEN VÄRJÄYKSESTÄ.

Sinistäminen.

Kaunein sininen väri saadaan raudalle ja teräkselle kuumentamalla. Kuumennettaissa muodostuu sen pinnalle hapettuma, joka kuumuuden lisääntyessä tummenee vaihtuen vähitellen vaaleankeltaisesta punakeltaiseen, purppurapunaiseen, violettiin, heleän- ja tummansiniseen ja mustansiniseen. Pieniä esineitä kuumennetaan väkiviinaliekissä, jos kuumennetaan liian kauan, saadaan helakanharmaa väri.

Kuta hitaammin tällaiset myöstymisvärit syntyvät, sitä kauniimpia ja kestävämpiä niistä tulee; on myös huomattava, että tasaisen värin saamiseksi tulee teräslevyn olla hyvin kirkastettu ja rasvaton. Väri tulee tasaisemmaksi, jos teräskappale pannaan sysitulle rautalevyllä, joka on peitetty seulotulla tuhka- tai kuivalla hiekkakerroksella.

Kemiallisin keinoin sinistetään rauta ja teräs kylvyssä, joka valmistetaan seuraavia liuoksia seottamalla:

- a) 140 gr alarikkihappoista natronia liuotetaan 1 litraan vettä;
- b) 35 gr etikkahappoista lyijyoksiidia 1 litrassa vettä.

Nämä kaksi liuosta seotetaan keskenään ja seos kuumennetaan 80—100° C. kuumaksi, jolloin esineet sinne upotetaan. Kun esineet ovat sinistyneet, nostetaan pois kylvystä ja annetaan kuivua.

Mustaksi värjääminen.

Rikki liukenee tärpättiöljyyn. Jos vesikylvyssä keitetään

1 osa rikkiä

10 osan tärpättiöljyä kera,

saadaan ruskeaa, pahalta haisevaa öljyä, jolla sitten mustattava esine mahdollisimman ohuesti sivelään. Jos sitten esinettä kuumennetaan rautalevyllä, yhtyy rikki kemiallisesti metalliin värjäten sen mustaksi.

Tärpättiöljyllä on toinenkin merkillinen ominaisuus. Jos nimittäin tärpättiöljyyn tipotain pannaan rikkihappoa, erottautuu tumma, sitkeä massa, jolla voidaan rautaa värjätä mustaksi samoin kuin ylempänä mainitulla tavalla saadulla „riikkiöljyllä“. Tällöin on meneteltävä seuraavasti: Tarpeelliseen määrään tärpättiöljyä tiputetaan väkevöityä rikkihappoa, öljyä samalla hämmentäen, kunnes pohjalle on muodostunut siirappimaista sakkua niin

ELLEN BORENIUS

ARTTU HALONEN

paljon, ettei se enää lisäännä, vaikka happoa yhä tiputetaan. Tämän jälkeen kaadetaan valmisteeseen päälle vettä ja hämmennetään kiivaasti. Tällä tavalla pestään aina uutta vettä vaihtaen siksi kunnes pesuvesi ei enää värjää sinistä lakmuspaperia punaiseksi, jolloin siis vapaa happo on poistettu. Kaatamalla siivilän läpi saadaan sakka eroitetuksi, jolloin se on käyttövalmis.

Mustaksi värjättävä rauta sivellään tällä ja poltetaan. Jos saostuma on niin paksua, että sitä on vaikea tasaisesti sivellä, on siihen seotettava hieman tärpättiöljyä. Kuumentamisen jälkeen hierotaan pintaa pellavaöljyyn kastetulla villalapulla kunnes pinta on kiiltävän musta. Väri on sangen kestävä, koska se on kemiallisesti eikä vaan mekaanisesti rautaan yhtynyt. Näin ollen ei värikerros myöskään voi lohkeilla irti.

Rikkiöljyn asemasta voi myös käyttää rikkipalsamia (Balsam sulf. terebinth.), jota valmistetaan rikkiä ja pellavaöljyä keittämällä. Tällä sivellään esineet ja kuumennetaan uunissa.

Polttamalla voidaan takorauta värjätä mustaksi kuumentamalla sitä ensin sysitulella ja sitten pellavaöljyyn pistämällä sekä lopuksi ahjossa kuumentamalla siksi kunnes öljy on palanut. Teräkselle voi käyttää samaa menettelyä; teräs on vaan ensin jousikovaksi karaistava ja sitten pellava-

öljyyn kastettuna kuumennettava ja liekin sammuttua uudelleen kastettava ja kuumennettava.

Ruskeaksi värjääminen (bronsseeraus).

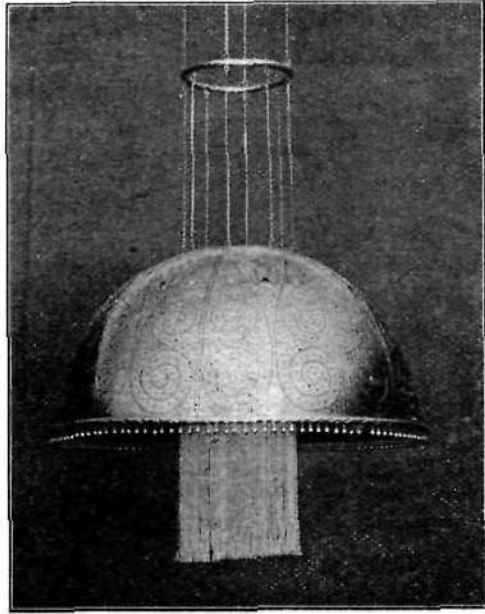
Bronssin värin saa rauta kun se pistetään sulaan rikkiin, johon on sekoitettu lampun nokea. Raudan pintakerros muuttuu tällöin rikkiraudaksi tullen hapettuneen bronssin näköiseksi. Menettelyä uusimalla saadaan peitekerros tummemmaksi.

Seuraava menettely soveltuu myös hyvin bronsseeraukseen. Yhtä suuret määrät väkevöityä suolahappoa ja salpietarihappoa seotetaan ja seosta kuumennetaan. Tästä nousevaan höyryyn pannaan kirkkaat ja hyvin puhdistetut esineet 2—5 minuutiksi. Värjättäviin pintoihin kajoamatta siirretään esineet sitten 300—350° C kuumuuteen, jossa ne saavat olla siksi kunnes bronssiväri esiintyy. Kun esineet ovat jäähtyneet, hierotaan ne vaseliinilla ja vielä kerran kuumennetaan, kunnes vaseliini alkaa hajaantua, jolloin esineet taas jäädyttyään vielä kerran voidellaan vaseliinilla. Näin tulee rauta heleän punaruskeaksi.

Jos salpietarihappoon vielä pannaan etikahappoa saadaan yllämainitulla menettelyllä raudalle kaunis bronssikeltainen väri. Seoksen aineosien suhteita muuttamalla saadaan eri tummuusasteita.

V. V—la.

TAIDEYHDIST. ARPAJAISISTA.
„TAIDET. KORU“ JARL EKLUND

TAIDEYHD. ARPAJAISISTA
ELLEN BORENIUS

VAAHTERA.

Suoraan sanoen lukemattomina lajeina ja muunnoksina esiintyy vaahtera. Kaikille näille, vaikkakin tosin jokaiselle eri määrässä, ovat muuttamat teknilliset edut ja erikoisuudet ominaisia ja tekevät vaahteran arvokkaaksi teollisuuspuuksi. Ensi sijassa on siinä suhteessa mainittava sen halkeavaisuus: Vaahtera on tosin vaikeasti halaitavissa, mutta sensijaan ehdottomasti suoraan halkeava. Sitä paitsi on halkopinta läpeensä varsin kauniin kiiltävä. Ja vielä, sen kovuuteen ei liity vähäistäkään haproutta. Päinvastoin voi vaahteraa kovuudestaan huolimatta sanoa jokseenkin sitkeäksi. Käyttämistä varten on tärkeää tietää, että vaahtera kestää kuivassa varsin hyvin ja varsin kauan, ainoastaan hiukan kuluu ja säilöillä, mutta sen sijaan ei se kestä ensinkään kosteissa oloissa. Lopuksi on vaahteran käyttökelpoisuuden suhteen mainittava, että tämä puu kiilloitettuna on sängen kauniiksi kiilloittuvaa.

Puuteollisuutta ja puutekniikkaa varten tärkeimmät eurooppalaiset vaahtera-lajit ovat: vuorivaahtera, suippovaahtera ja ketovaahtera. Kaikki kolme kasvavat vaan yksitellen muitten puitten seassa. Ainoastaan vuorivaahtera, jota nimitetään myöskin yleiseksi tai eurooppalaiseksi valkovaahteraksi, muodostaa — ainoana poikkeuksena mainiten — Sveitsissä kokonaisia metsiäkin. Vuorivaahteran kasvupaikkoja ovat melkein yksinomaan korkeat

seudut. Nimittäin Keski- ja Etelä-Euroopan metsäiset vuoret, joissa se nousee varsin korkealle. Harzissa ja Erzgebirgellä tavataan se 600 m korkeudessa ja Baijerin alpeilla kasvaa se vielä 1,500 m korkeuksissakin. Itse puu kasvaa 20—30 metrin korkuiseksi ja saavuttaa usein noin 500 vuoden iän. Vuorivaahteran puu on väriltään kaunista vaalean keltaista tai punertavan valkeaa, siinä on mitä hienoin puurakenne, se on hyvin lujaa ja sopii mitä oivallisimmin kaikkiin hienompiin puutöihin.

Myöskin suippovaahtera kasvaa aina 30 m korkeiksi puiksi. Mutta sen kasvupaikat ovat alhaisemmissa seuduissa, jotka ovat lämpimämmät vuorivaahteran kasvupaikkoja. Puu ei ole likimainkaan niin puhtaan väristä kuin vuorivaahteran, vaan enimmäkseen likaisen valkoista. Ei myöskään puun rakenteen hienoudessa ole suippovaahteralla vuorivaahteran hyviä ominaisuuksia. Tosin on suippovaahtera huomattavasti kovempaa ja sitkeämpää, mutta ei läheskään niin hienorakenteista kuin vuorivaahtera.

Sekä värinsä, että puurakenteellisten ominaisuuksiensa vuoksi, ei suippovaahteraa voi kuten vuorivaahteraa, käyttää hienompiin puutöihin. Sen sijaan on se kovuutensa takia nimenomaan ajokalujen valmistuksessa varsin arvokasta raaka-ainetta.

Ketovaahtera kasvaa harvoin yli 15 m pituiseksi. Sen pääasiallisimmat kasvupaikat ovat Keski-Euroopassa ja Välimeren seuduilla. Mutta se kasvaa siellä melkein yksinomaan tasangolla, kumminkin myös matalakukkulaisilla seuduilla. Etelä-Baijerissä ei se nouse 800 metrin yläpuolelle ja varsinaisilla Alpeilla etsii sitä yleensä suotta. Sen puu on kovaa ja sitkeää, mutta hienosyistä, vieläpä usein sangen kaunista. Tämä olkoon nimenomaan sanottu siitä puusta, joka on otettu rungon päästä ja kannon juuresta. Näistä saadut palaset ovat useimmiten kauniita ruskean läikkyyisiä ja soittokoneitten valmistuksessa varsin suosittuja. Mutta myöskin puusepille ja sorva-reille on ketovaahtera ehdottomasti hyvää raaka-ainetta.

Ranskalaista ja italialaista vaahteraa pidetään, täydennykseksi mainiten, hyvänä taidepuuseppien puulajina. Mutta laajalle levinneen, oivallisen vuorivaahteran sekä sangen arvokkaan kenttävaahteran rinnalla niillä tuskin on mitään erityisempää kansainvälistä merkitystä.

Myöskin Amerikassa on runsas vaahteralajisto. Siihen nähden mitä Europan markkinoille sieltä tulee, ovat mainittavimmat sokerivaahtera, hopeavaahtera ja punavaahtera. Sokerivaahtera, keskimäärin noin 30 m korkea, on varmasti kovin vaahteralaji, eikä ainoastaan ameriikkalaisista, vaan kaikistakin puhuen. Se on niin kovaa ja vastustuskykyistä, että sitä jo vuosia on käytetty kadun laskemis-aineena ja on se osoittautunut sangen sopivaksi siihen tarkoitukseen. Yksi sokerivaahteramuunnos on linnunsilmä-vaahtera, joka on saanut nimensä siitä, että sen ydin on täyteen sijoitettu niinkuin pieniä jyväsia ja silmikoita. Kun linnunsilmävaahtera ei myöskään ole niin varsin kovaa ja vaikeasti muovailtavaa kuin tavallinen sokerivaahtera, on ymmärrettävää, että sitä omituisen ydinmuodostuksen takia erinomaisen mielellään käytetään huonekalujen valmistukseen.

Hopeavaahtera on ameriikkalainen valkovaahtera. Se ei erikoisesti sovi huonekaluiksi sen takia, että sen puu, enemmän kun minkään muitten tahtoo valmiina menettää värinsä, muuttuen likaisen kellertäväksi. Ja jo katsoen sen halkopin-taan, jolla ei ole merkkiäkään eurooppalaisten vaahteralajien omituisesta kiillosta, voipi päätätä, että eivät värit tässä puussa ole ensinkään kestäviä.

Kauneimpia vaahteralajia on epäamättömästi punavaahtera. Valkeasta, punaiselle välkkyvästä puustaan on se saanut nimensä. Eikä ainoastaan tämä värien edullinen sattuma ole tehnyt sitä suosituksi, vaan on se vielä hyvin hienoa, lisäksi varsin erikoiseen tapaan suonista, ja sen takia puu-upokkeiksi erityisesti suositeltavaa.

Kuten mainittu, on vaahtera hyvin herkkä kosteuden vaikutukselle. Eikä tämä ole sanottu ainoastaan ulkoa tulevasta kosteudesta. Myöskin puussa itsessään oleva kosteus täytyy vaahterasta pikemmin kuin mistään muusta puulajista saada kuivumaan. Mutta muissa mitä parhaimmalla tuloksella aina käytetty haihduttaminen on vaahteraa kuivatettaessa ehdottomasti hyljättävä, ell'ei tahdo vioittaa sen kaunista, puhdasta väriä. Tässä on meneteltävä siten, että vastasahatut laudat, luontaista kuivamista jouduttaakseen, mitä pikemmin eroitetaan toisistaan ja pinotaan auringolta ja sateelta sekä vedolta suojaisaan paikkaan, jossa niitä myös on usein muuteltava. Mutta pinoaminen on niin toimitettava, että puun sisäinen tuoreus voi kulkea samaa tietä kuin kasvavassakin puussa. Senvuoksi on laudat ladottava tyvi alas, latvapuoli ylöspäin. Sillä silloin on myöskin puussa olevilla nesteillä paras kuivamisen tilaisuus ja täten kuivatettu vaahtera jääpi myöskin vaille noita peljättyjä mustia homepilkkuja, joissa, kun ne kerran ovat päässeet muodostumaan, mitkään kemialliset tahii syövytysaineet eivät auta.

UUTISIA.

Koekutomalaitos, jonka S. Yleinen Käsieteollisuusyhdistys on valtion kannatuksella perustanut, on Ilma Hirnin johdolla ja reippaan kankurin siellä hääriessä alkanut toimintansa Karjalaisten talolla Oikokadun varrella. Sieltä saatte tyttöset ja emännät pyydettyänne mitä somavärisimpiä malleja aikomiinne kudoksiin. Iloitkaanme siitä. (*Käsieteollis*).

Arpajaiset pitää marraskuun 13—15 päivinä S. Käsityönopettajain Liitto täällä Uusmaalaisen Osakunnan talolla. Ne ovat ensimmäiset laatuaan ja tulee Kotitaiteen lukijainkin niitä muistaa. Liitto on ollut kovassa puuhassa hankkiakseen arvokkaita

voittoja pitäen tietysti silmällä ennenkaikkea käsieteollisuuden tuotteita ja on tietysti puuhassa onnistunutkin. — Juhlajärjestyksestä näemme sitte lähemmin sanomalehdistä.

Kilpailuja tulossa. Tampereen teatterirakennuksen piirustuksia varten julaistaan kilpailu piakkoin. Samoin Kajaanin Yhteiskoulurakennusta varten. Edelliseen kilpailuun on Arkkitehtiklubi valinnut palkintotuomareiksi arkkitehdit O. Tarjanteen ja L. Sonckin sekä ehdottanut palkinnoiksi: 1,200, 1,000, 800 ja 500 mk.

Kotitaide VIII sisällys: Tämän syksyn taidenäyttelyt, kirj. L. Vennervirta (2 kuvaa). — Tukholman näyttelyn tekemistä vaikutelmista, kirj. E. S—rus (9 kuvaa). — Raudan ja teräksen värjäyksestä, kirj. V. V—la. — Vaahtera. — Uutisia. — 3 kuvaa Taideyhdistyksen arpajaisista.

Suomen Teollisuuslehden ja sen erikoisosastojen alempanamainittuja vanhoja vuosikertoja, ylimääräisiä julkaisuja ja kansia

saadaan lehden toimitukselta ja kirjakaupoista tilaamalla:

Suomen Teollisuuslehti 1895—1901 nidottuna à Smk. 5: —.
Suomen Teollisuuslehti 1902—1907 nidottuna à Smk. 15:—.

Suomen Teollisuuslehti 1908 Smk. 12: —.

Suomen Teollisuuslehti 1903, 1905, 1906 sidottuna à Smk. 17: —.

Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 1: 50.

Yleisosasto Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 3: —.

Seppo 1907, 08 à Smk. 1: 50.

Yleisosasto ja Seppo 1907, 08 à Smk. 3: —.

Yleisosasto Seppo ja Sähkö ja Voima 1907, 08 à Smk. 3: 50.

Kutoma- ja Paperiteollisuus 1907, 08 à Smk. 2: 50.

S. Teollisuuslehti Kutoma- ja Paperiteoll. osastoineen 1907 à Smk. 3: 50.

Kotitaide 1902, 1904, 1906, 1907 nidottuna à Smk. 7: —.

Kotitaide 1908 Smk. 6: —.
Kotitaide 1902, 1905 sidottuna à Smk. 8: —.

Rakentaja 1901, 1903, 1904, 1905 nidottuna à Smk. 6: —.

Kansia löytyy seuraaviin vuosikertoihin.

Suomen Teollisuuslehti 1894—97, 1900—1906 à Smk. 2: 50.

Kotitaide 1903—1906 à Smk. 2: —.

Rakentaja 1901, 1903, 1904 à Smk. 2: —.

Erikoisjulkaisuja:
Modärna möbel, ruminredningar, villor m. m. à Smk 2: —.

Kotitaiteen joulunumero 1902 à Smk. —: 75.

Talonpoikaistalo ulkoa ja sisältä à Smk. 1: —.

Suomalaisen huvilatuvan sisustus à Smk. 1: —.

**K. F. PUROMIEHEN
KIRJAPAINOA**

Helsinki
Lapinlahdenk. 7
Puhelin 3257

SUOSITELLAAN

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 4979
on maamme vanhin, suurin ja ajan-
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Häaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-
katu 19 telef. 13 05

Ulko- ja sisämaalauksessa käytettävää Kivennäisvärimaalia

Glorial

Veteen sekoitettuna pysyvää, vaan kuitenkin sateessa liukematonta. Korvaa öljy- ja liimavärejä. Kuivaa nopeasti. Pyytäkää mallinäytteitä ja hintaluetteloa.

Ullrich, Anderzén & Co.

Helsinki. Telefon 2059.

Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. — Puhelin 143.

Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

Westerlund & Co

Telef. 1117 Helsinki Telef. 1117

Parhaimpia Kone-, Sylinteri-
y. m. öljyjä. — Konsisteeri-
rasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä,
Pakninkia, Konehihoja,

Trasselia, Nuoraa, Presen-
ninkiä, Ulkolaisia puulajeja,
Liimaa, Armatuureja, Ruis-
kuja y. m.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8 Helsinki Haaraosastoja:
Puhelin 85 Porissa, Viipurissa, Turussa ja Tampereella

Taidetakomo KORU

Eino Schroderus.

■■■ Valmistaa lampuja, lyhtyjä, kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huonekaluheloja y. m., y. m.

Otaa suorittaakseen kaikenlaatuista rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

EINO SCHRODERUS.
Arkkitehti

Maariank. 28. P. 53 48. TAKOMO Maariank. 24.

Kotitaide

on paras ilmoitusväline.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaatuisia korusompeluja, kuin myös kutomatöitä.

SINKOPIOITA RUSKEAKOPIOITA VALKOKOPIOITA

VALOKUVAA
PIIRUSTUKSIA, KONEITA,
HUONESISUSTUKSIA Y. M.

TOIMITTAA VALOKUVAUSTÖITÄ
AMMATTIMIEHILLE.

Arvoisat lukijat!

Ruvetkaa liikeyhteyteen ja tehkää ostoksenne niissä liikkeissä jotka ilmoittavat Kotitaitteessa.

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita

Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely :::

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vastapäätä Yhdyspankkia.)

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaitoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita y. m.

::: Pyytää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

TAPETTEJA, REUNUKSIA, KORKKI-
MATTOJA JA RULLAKARTIINEJA

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLOM

Helsingissä Aleksanterink. 50. Telef. 20 94.

HELSINGIN ASFALTTI OSAKEYHTIÖ

Konttori: Sörnäisten Rantatie 2. Telef. 10 86.

Sähköosote: Asfalttiyhtiö, Helsinki.

Erikoisala:

Sementtitorvia,
koneella puristettuja.

Kaivorenkaita.

Asfaltteerausta
sekä huoneissa että ulkosalla.

Erikoisala:

Veden poissalpaa-
minen vedenpintaa
alempana olevista
kellareista.

Karjalääväin, mei-
jerien, tallien ja
sikoläätien
asfaltteeraus.

Rekisteröity tavaramerkki

Tehtaat Hakasalmen torin
laidalla:

Asfaltti- & Torvitehdas

Naftaliinittomia Kattamisaineita kuten:

Asfalttikattohuopaa, Asfalttilakkaa,
Peltivernissaa, Kreosoottitervaa,
Kreosoottöljyä, Vuoranspahvia y. m.

Täydellisiä katonkattamisia
suoritetaan takauksella.

JULIUS TALLBERG

Varasto uudenaikaisia

huonekaluheloja

Kullattua kuparia, mes-
sinkiä, nikkellä y. m.

Eri malleja piirustusten mukaan toimi-
mitetaan mitä pikimmin tehtaalta.

Erilaatuisia huonekalulukkoja.

Rokkolan hyväksi **Peililasia** määrätyissä suuruuksissa
tunnettua suoraaan tehtaalta.

Juho F. Aaltosen Tapettikauppa

Erottaja N:o 11 :: Puhelin 33 65.

Varasto alstikkalta tapettia kaikista
KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN
tehtaista. Friisiä, reunuksia, kulta-
listoja, korkkimattoja, pinkopape-
ria ja -pahvia y. m., y. m.

Rakentajat huom.! ■ ■ **Rakentajat huom.!**

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsiiä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, halkoja
y. m. myy

Helsingissä, Vladimirinkatu 11.

Puhelin 37 56 ja 65 41.

Niilo Ahlgren

K. METSOMÄKI

**KORISTE- JA RAKENNUS-
TAKEITTENTEHDAS**

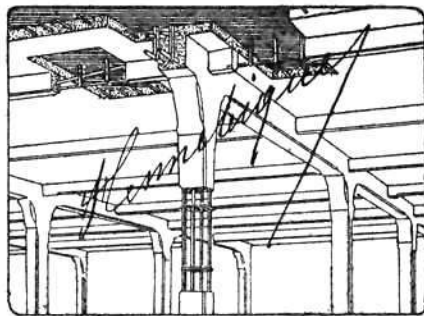
Helsinki - - Tel. 24 96.

Valmistaa takorautatarpeita niinkuin
porraskäytävä- ja
veranda-aitoja,
porttia,
palotikapuita,
rakennusaineiden nosto-
hissiiä y. m.

Sepän liikkeeseen kuuluvia töitä.

Puhelin

28 91

Puhelin

28 91

Aug. Kiökemeister

— Helsinki —

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni-konstruktioneja

„Hennebique systeemin“ mukaan.

Keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehdeille ja rakennusmestareille
saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toiminimen

Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.

kanssa Berlinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus
keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain
periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on.
Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä
asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa
kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

Rob. Huber.

Helsinki.

Tampereen

Höyrypuuseppä Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja
Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen Rakennuskonttori

myy halvimmalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamatonta.
Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.
Tulenkestäviä tiiliä ja savea.
Ikkunalasia, Tapettia, pinkopaperia ja pahvia.
Maalitarpeita ja Värnissoja.
Rakennustarpeita ja Työkaluja.
Konetarpeita ja Öljyä.
Rautatiekiskoja ja -rautoja.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

Tehtas, Konttori ja Varasto Fredriksberginkatu 13—15. Konttori puhelin 270. Varasto puhelin 6795.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuuslalle kuuluvia töitä.

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirsiiä, vasioja ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

TAITEELLINEN ASIOIMISTO Kluuvik. 3

■ Huonekalukankaita ■ Mattoja ■ Verhoja ■
 ■ Taideteollisuusesineitä ■

LIBERTY-silkkiä samettia

PIIRUSTUKSIA Piirustuspaperia

koppioitaan.

Kalkiopaperia

Sinikoppioita

Kalkiovaatetta

Valkokoppioita

useita lajeja ja levyyttä.

Ruskeakoppioita

Valkokoppioimis-paperia

Kauniita ja jyrkkiä koppioita

□ □ Kaikista parasta ja halvinta □ □

ALLAN JOHNSON'ILLA

Puhelin 6181. Ankkurikatu 5. Puhelin 6181.

Helsingin Puuseppätehtäs Osakeyhtiö

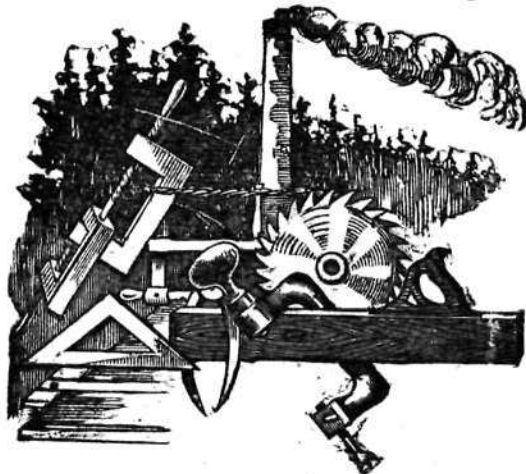
Sähköosoite:
 PUUSEPPÄ
 Puhelin 1353

Lastenkatok. 5 Helsingissä

Valmistaa

**Huonekaluja,
 Konttorin-,
 Kirkkojen-,
 Puotien- y. m.
 sisustuksia.**

Ikkunoita, Ovia, Par-
 kettilattioita sekä
 kaikkia puusepän
 alalle kuuluvia
 töitä.

HELSINGIN

RAKENNUSAINE

KAUPPA O.-Y.

Pääliike: Heikinkatu 3. Haarakauppa: Hämeenkatu 2.

Sähköosoite: RAKENNUSAINE.

Puhelimet: Myymälä 256. Konttori 1868.

Rakennusaineita, Rautatavaraa.

Värejä, Öljyjä, Koneita. ❀ ❀

Työ- ja Talouskaluja. ❀ ❀ ❀